

УДК: 619:616.34:616.993.1:636.4(479.79) DOI: 10.37000/abbsl.2019.95.02
**ПОШИРЕННЯ ПРОТОЗООЗІВ СВИНЕЙ В ГОСПОДАРСТВАХ
 ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

М. Богач

Одеська дослідна станція ННЦ «ІЕКВМ», м. Одеса

В.Авгітова

ННЦ «ІЕКВМ», м. Харків, Україна

У статті наведено дані щодо поширення протозоозних хвороб у свиней різних вікових груп в господарствах Одеської області. Найбільш часто реєстрували такі протозоози як бластоцистоз і балантидіоз. Висока ЕІ при зараженні всіма протозоозами спостерігалась у поросят 2-4 місячного віку. Бластоцистоз знаходили часто у поросят на відгодівлі (16,4%) і у свиноматок (9,8%). Не зважаючи на доволі високі показники екстенсивності інвазії, у цих груп тварин хвороба майже завжди проходить безсимптомно, хоча вони можуть стати джерелом інвазії і зумовлювати постійну циркуляцію збудника у всьому свинопоголів'ї.

Ключові слова: свині, інвазія, еймеріоз, балантидіоз, бластоцистоз, екстенсивність, інтенсивність.

Вступ. В Україні свинарство має глибокі історичні традиції та вважається прибутковим бізнесом. Проте за останні роки в країні значно скоротилося не тільки поголів'я свиней, а й виробництво самої свинини, у багатьох господарствах воно стало збитковим. Критерієм забезпечення ефективності будь-якої галузі тваринництва, у тому числі свинарства є епізоотичне благополуччя господарств щодо інфекційних та інвазійних захворювань [1, 2]. Встановлено що однією з причин зменшення виробництва свинини є високий відхід молодняку (35-40% від народжених поросят). На цю критичну ситуацію впливає багато факторів, але одним з таких є інфекційні і інвазійні захворювання [3]. Відомо що молодняк свиней на дорощуванні і відгодівлі під впливом паразитарної інвазії втрачає від 20 % до 60 % добового приросту маси тіла. Водночас збільшуються на 25-30% витрати кормів, а термін відгодівлі подовжується на 1,5-2 місяців [4, 5]. Гельмінти, найпростіші, умовно патогенна та патогенна мікрофлора формують паразитоценоз [6]. Особливу цікавість мають змішані асоційовані паразитоценози. Паразитоценоз, як складова частина екосистем, формується і має індивідуальні особливості в кожному господарстві під впливом різноманітних умов (технології утримання і годівлі, віку тварини, сезону року, міжгосподарських зв'язків та ін.)

Мета досліджень полягала в з'ясуванні епізоотичної ситуації щодо протозоозних хвороб свиней в господарствах Одеської області.

Методика і результати досліджень. Матеріалом для досліджень були свині різних вікових груп, які належали господарствам ТОВ «Колос» Великомихайлівського району, ТОВ «Сегрос» Ширяївського району, Державне підприємство дослідне господарство «Южний» Біляївського району Одеської області. Діагноз встановлювали з урахуванням епізоотологічних даних,

клінічних ознак та лабораторних досліджень, які проводили в умовах лабораторії паразитології Одеської дослідної станції ННЦ «ІЕКВМ». Дослідження наявності і кількості трофозоїтів балантидій і різних форм бластоцист здійснювали шляхом мікроскопії нативного мазка, виготовленого з фекалій відібраних з прямої кишки за допомогою одноразової рукавички та фекалій зафіксованих у 10% розчині формаліну (І.Г. Карпенко, 1974). Виявлення цист балантидій і бластоцист додатково проводили за методом послідовних промивань фекалій. Належність видів кокцидій та ізоспор свиней встановлювали за визначником Є.М. Хейсіна (1976) та Т.В. Арнастаускене (1985) з урахуванням форми, кольору, довжини та ширини ооцист, наявності чи відсутності мікропіле, полярної гранули, остаточного тіла в ооцисті й спороцистах. Інтенсивність паразитарної інвазії встановлювали за результатами підрахунку паразитів в полі зору при x400 збільшенні в мазку фекалій. За результатами досліджень було виявлено протозоози (еймеріоз, ізоспороз, бластоцистоз, балантидіоз) з різними показниками екстенсивності і інтенсивності інвазії. Основну увагу ми приділяли вивченню питання поширення протозоозів серед свиней різних вікових груп з визначенням показника екстенсивності.

Таблиця 1. Вікова динаміка протозоозів свиней в господарствах Одеської області

Г-во	Вікові групи	дослі д. голів	балантидіоз		еймеріоз		ізоспороз		бластоцистоз	
			інваз.	ЕІ, %	інваз.	ЕІ, %	інваз.	ЕІ, %	інваз.	ЕІ, %
ТОВ «Колос»	0-2 міс.	96	21	21,8	–	–	26	27,0	8	8,3
	2-4 міс.	118	46	38,9	19	16,1	23	19,5	39	33,0
	4-9 міс.	89	4	4,5	2	2,2	3	3,4	7	7,9
	свиноматки	32	2	6,2	–	–	1	3,1	3	9,3
ТОВ «Сегрос»	0-2 міс.	176	38	21,5	–	–	42	23,8	21	11,9
	2-4 міс.	192	59	30,7	27	14,0	38	19,7	44	22,9
	4-9 міс.	165	21	12,7	19	11,5	29	17,5	35	21,2
	свиноматки	42	2	4,7	3	7,1	1	2,3	4	9,5
ДП ДГ «Южний»	0-2 міс.	105	22	20,9	–	–	16	15,2	12	11,4
	2-4 міс.	131	42	32,0	12	9,1	29	22,1	31	2,4
	4-9 міс.	68	8	11,7	10	14,7	7	10,2	11	16,2
	свиноматки	28	1	3,5	2	7,2	2	7,1	3	10,7
Всього	0-2 міс.	377	81	21,4	–	–	84	22,3	41	10,8
	2-4 міс.	441	147	33,3	58	13,1	90	20,4	114	25,8
	4-9 міс.	322	33	10,2	31	9,6	39	12,1	53	16,4
	свиноматки	102	5	4,7	5	4,7	4	3,9	10	9,8

У переважній більшості гуртів свиней з господарств Одеської області реєстрували хвороби спричинені найпростішими організмами у формі мікст інвазій: ізоспорозно-еймеріозна, ізоспорозно-бластоцистозна, еймеріозно-бластоцистозна та ін. Серед всіх протозоозів чи не найчастіше знаходили бластоцистоз. Найвища ЕІ бластоцистозу спостерігалась у поросят 2-4

місячного віку і складала від 22,9% у тварин ТОВ «Сегрос» та 33% у тварин ТОВ «Колос». Бластицистоз знаходили доволі часто у поросят на відгодівлі (16,4%) і у свиноматок (9,8%). Не зважаючи на доволі високі показники екстенсивності інвазії, у цих груп тварин хвороба майже завжди проходить безсимптомно, хоча вони можуть стати джерелом інвазії і зумовлювати постійну циркуляцію збудника у всьому свинопоголів'ї. Найвища ЕІ із спорами спостерігається у поросят сисунів і поросят вікової групи 2-4 місяці. Показники значно знижуються у поросят на відгодівлі і свиноматок і складають в середньому по господарствам 3,9%. Найвищий відсоток уражених тварин еймеріозною і балантидіозною інвазією зареєстрован у поросят 2-4 місячного віку ТОВ «Колос» 16,1 і 38,9% відповідно. Поступово з віком тварин показники екстенсивності інвазії дещо зменшувались і у свиней на відгодівлі складала при еймеріозі в середньому 9,6% та при балантидіозі – 10,2%. У поросят сисунів еймеріоз не реєстрували.

Висновки. 1. В господарствах Одеської області реєструються протозоозні хвороби як самотійно так і у формі мікстинвазій. Висока ЕІ при зараженні всіма протозоозами спостерігалась у поросят-сисунів та поросят 2-4 місячного віку. 2. Серед всіх протозоозів чи не найчастіше знаходили бластицистоз. Не зважаючи на доволі високі показники екстенсивності інвазії, у поросят на відгодівлі (16,4%) і у свиноматок (9,8%), у цих груп тварин хвороба майже завжди проходить безсимптомно, хоча вони можуть стати джерелом інвазії і зумовлювати постійну циркуляцію збудника у всьому свинопоголів'ї.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богач М. В. Епізоотичні аспекти кишкових протозоозів свиней в господарствах півдня України [Текст] / М.В.Богач, А.Ю. Мельниченко // Ветеринарна медицина. – 2017.-вип.103.- с.385-388
2. Данко М. М. Кишкові кокцидіози свиней (діагностика, патогенез, терапія та профілактика) [Текст] : автореф. дис. ... канд. вет. наук : 16.00.11 / М. М. Данко ; [НУБіП України]. – Київ, 2013. – 20 с.
3. Приходько Ю. О. Система інтегрованого захисту тварин від паразитів в Україні [Текст] / Ю. О. Приходько, О. В. Мазанний // Здоров'я тварин та ліки. – 2013. – № 12. – С. 18–19.
4. Стибель В. В. Асоціативні інвазії у свиней (епізоотологія, розробка, фармако-токсикологічне та терапевтичне обґрунтування щодо застосування бровермектин-грануляту) [Текст] : автореф. дис. ... д-ра вет. наук : 16.00.11, 16.00.04 / В. В. Стибель ; [ННЦ «ІЕКВМ»]. – Харків, 2007. – 40 с.
5. Євстаф'єва В. О. Поширення паразитозів свиней у господарствах Полтавської області / В. О. Євстаф'єва // Вет. медицина : міжвід. темат. наук. зб. – Х., 2008. – Вип. 89. – С. 171–174.
6. Babb R. R., Wagener S. Blastocystis hominis--a potential intestinal pathogen // Western Journal of Medicine. – 2009. – Т. 151. – №. 5. – С. 518.

РАСПРОСТРАНЕНИЕ ПРОТОЗООЗОВ У СВИНЕЙ В ХОЗЯЙСТВАХ ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ

Богач Н, Авгитова В.

В статье приведены данные по распространению протозоозных заболеваний у свиней различных возрастных групп в хозяйствах Одесской области. Наиболее часто регистрировали такие протозоозы как бластоцистоз и балантидиоз. Высокая ЕИ при заражении всеми протозоозами регистрировали у поросят 2-4 месячного возраста. Бластоцистоз находили часто у поросят на откорме (16,4%) и у свиноматок (9,8%). Несмотря на довольно высокие показатели экстенсивности инвазии, у этих групп животных болезнь почти всегда протекает бессимптомно, хотя они могут стать источником инвазии и вызывать постоянную циркуляцию возбудителя у свинополовья.

Ключевые слова: свиньи, инвазия, еймериоз, балантидиоз, бластоцистоз, экстенсивность, интенсивность.

THE SPREAD OF PROTOZOSES IN THE FARMS OF ODESSA REGION

Bogach N., Avhitova V.

The article presents data on the spread of protozoa diseases in pigs of different age groups on farms in the Odessa region. Protozooses such as blastocystosis and balantidiosis were most commonly reported. High extensity at infection with all protozooses was observed in piglets 2-4 months of age. Blastocystosis was often found in piglets for fattening (16.4%) and in sows (9.8%). Despite the high incidence rates of infestation, these groups of animals are almost always asymptomatic, although they can be a source of infestation and cause a constant circulation of the pathogen throughout the pig population.

Key words: pigs, invasion, eimeriosis, balantidiosis, blastocystosis, extensiveness, intensity.